



طراحی صنعتی

جان هسکت

ترجمه‌ی غلامرضا رضایی نصیر

ناشر: سمت

کتاب حاضر یکی از مهم‌ترین آثار در زمینه‌ی تاریخ طراحی صنعتی است و به عنوان مرجعی در زمینه‌ی تاریخ طراحی صنعتی شهرت بسزایی دارد. کتاب سعی دارد تا به صورت موجز به دگرگونی‌های طراحی صنعتی در حفاصل آغاز این جنبش تا دهه‌ی ۱۹۷۰ را دنبال نماید. کتاب که رویکردی تاریخی را دنبال می‌نماید و سعی دارد تا بحث در مورد نقش فردی طراحان و مسایل اجتماعی موجود در دوره‌های تاریخی مورد بحث را با یکدیگر ترکیب نماید، در ساختار خود دارای ویژگی‌ها و نقایص متفاوتی است. یکی از مهم‌ترین مسایل کتاب را باید در دیدگاه‌های محدود در هر دوره دانست، شاید در آغاز دوره‌ی طراحی صنعتی که میزان کشورهای دخیل در آن کم و وقایع بیشتر از گسترش همزمان در نقاط مختلف دنیا، در نقاط خاصی متمرکز بوده‌اند؛ این مسأله صادق باشد، اما در برخی زمان‌ها مانند دوره‌ی بعد از جنگ جهانی دوم این نوع نگرش لطمه‌ی شدیدی به ماهیت تاریخی کتاب زده است و به نظر می‌رسد که برخی از نهضت‌های منطقه‌ای بصورت غالب و عام در نظر گرفته شده‌اند. از سوی دیگر نویسنده در هر بخش از کتاب به وجه گوناگونی از زمینه‌های مختلف طراحی پرداخته است. از آنجا که دنیای طراحی صنعتی بسیار وسیع است و رشته‌های متعددی را در بر می‌گیرد، در زمینه‌ی تاریخی لازم است تا با نگرش‌های خاص به برخی از زمینه‌های محدود بحث‌های تاریخی را دنبال نمود، زیرا بسیاری از مسایل در زمان تغییر از یک رشته به رشته‌ی دیگر معانی مختلفی را می‌یابند و پذیرش آنها به عنوان معادل‌ها یا مقارن‌هایی برای یکدیگر برای خواننده مفهوم و قابل درک نیست. با این وجود نویسنده کوشیده تا با اختصار این تغییرات و تشابه‌ها را شرح دهد.

به طور اختصار کتاب بحث آغازین خود را از تحولات در انگلستان آغاز می‌نماید و نقش نخستین رویکردهای صنعتی و اولین نهضت‌های مقاومت در مقابل نقش منفی صنعت و تولید انبوه را به نمایش می‌گذارد. این نقطه‌ای است که به طور عام بسیاری از مورخان به عنوان نقطه آغاز عصر صنعتی اتفاق نظر دارند. اما در بخش‌های بعد دو شاخه رویکرد به استانداردسازی و صنعتی سازی در آمریکا و اروپا به عنوان نوعی توالی تاریخی در نظر گرفته می‌شوند و دامنه‌ی آنها تا ظهور طراحی صنعتی حرفه‌ای بررسی می‌گردد. در این زمینه با وجود اذعان بسیاری از مورخان بر تأثیرات آمریکا بر اروپا باید نقطه‌ی انفکاک قدرتمندی را میان این دو بخش در نظر گرفت و با دیدگاهی انتقادی با این بخش از کتاب برخورد نمود. کتاب در بخش‌های حفاصل ظهور طراحی صنعتی حرفه‌ای در آمریکا تا پایان دهه‌ی ۱۹۶۰ را با دقت دنبال می‌نماید و اطلاعات بسیار مفیدی را در این زمینه به نمایش می‌گذارد. اما در دهه‌ی ۱۹۷۰ که به زمان نگارش کتاب بسیار نزدیک است و هنوز نتایج تغییرات روی داده در دهه‌های ۱۹۶۰ و ۱۹۷۰ در زمینه‌ی طراحی صنعتی و همچنین رویکردهای پسامدرن در این زمینه چندان روشن و آشکار نیست، نوشته‌ها از سطح فرضیات بعضاً نادرست فراتر نمی‌رود و نباید آن را به عنوان مرجعی برای این دوره مورد استفاده و استناد قرار داد.

از دیگر نقایص کتاب می‌توان به عدم بهره‌گیری مناسب از اسناد و مدارک تصویری برای نمایش تغییرات و ادراک ساده‌تر مسایل مورد بحث کتاب اشاره کرد. این مسأله را نمی‌توان نقطه ضعفی برای کتاب به حساب آورد، زیرا نویسنده این امر را به عهده‌ی کتاب‌های مکمل وانهاد و به طرح یک خلاصه‌ی تاریخی اکتفا نموده است. اما در مقام نخستین کتاب موجود در زمینه‌ی تاریخ طراحی صنعتی به زبان فارسی، این امر موجب نارسایی کتاب شده است.